

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annaei Senecae Tragoediae

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Amstelodami, 1662

Actus quartus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-770)

ACTUS QUARTUS.

HERCULES. CHORUS.

Exulans Hercules conqueritur, indigne ferens se indigna morte perire, famineis scilicet dolis.

Herc. **C**onverte, Titan clare, anhelantes equos,
Emitte noctem. pereat hic inundo dies,
Quo moriar. atra nube inhorrescat polus.

Obsta novercæ. nunc, pater, cœcum chaos
Reddi decebat, hinc & hinc compagibus 1133

Ruptis uterque debuit frangi polus.

Quid parcis astris? Herculem amittis, pater.

Nunc partem in omnem, Juppiter, spectâ poli;

Ne quis gigas Theffalica jaculetur juga,

Et fiat Othrys pondus Encelado leve. 1140

Laxabit atri carceris jam jam fores

Pluton superbus. vincula excutiet patri;

Cœlumque reddet. ille, qui pro fulmine

Tuisque facibus, natus in terris eram,

Ad

1132. *Emitte*] Absentia tua. *Farn.*
Pereat] Noctis nubiumque velum in-
tendatur, ne morientem me Iuno vi-
dens triumphet. *Idem.*

1133. *Quo moriar.*] *Fl. morior.* Gron.

1134. *Obsta novercæ.*] Precatur Her-
cules lucem & solem eripi, & nubium
velum intendi, ne Iuno videat &
triumphet in Hercule moriente. *Delr.*

1137. *Quid parcis*] Cur autem non
polos frangas, cur cœlo parcas? Cui,
sublato jam Hercule, bellum ex novo
inferent Gigantes. *Herc. Fu. v. 970.*

1138. *Nunc parte in omni.*] Appel-
lare Fabricium nefas, injuria hominem
afficere licet. Dixerat ille, in veteri
esse, *partem in omnem*; sæpe autem in-
cidere istam casum *ἐν ἀπὸ τοῦ οὐ-
ρα*: supra, *Nunc parte ab omni genitor iratus*
τοῦα. De hoc sic referunt: cum in o.
Mf. & in plerisque impressis legatur,
parte in omni, esse, qui reponant, *par-*

tem in omnem; idque dicere ab se fa-
ctum propter versiculum hunc: *Nunc*
parte ab omni genitor: qui tamen fa-
ciat, ut malint legere: *Nunc parte ab*
omni, Iupiter, spectâ poli. At nusquam
dicit Fabricius, se quidquam reponere
propter versiculum istum: sed *partem*
in omnem, quia sic erat in veteri. Ver-
ficulum autem istum ob aliam rem ad-
vocarat, nempe quia in eo quoque
commemorabatur *omni pars cœli*. Flo-
rentinus quoque *partem in omnem*.
Gronovius.

1140. *Othrys*] Encelado quident
Ætna imposita. *Herc. Fu. 80.* Sed O-
thryn dixit pondus leve quod torqueat
& jaculetur in deos Enceladus. sic inf.
v. 1146. *Farnabius.*

1142. *Patri,*] *Saturno, tenebrosa in*
Tartara misso. vid. *Herc. Fu. 54. Farn.*

1143. *Pro fulmine.*] Loco fulminis
tui in sævos tyrannos. sup. v. 5. *Idem.*

Ad Styga revertor, surget Enceladus ferox, 1145
 Mitterque, quo nunc premitur, in superos onus.
 Regnum omne, genitor, ætheris dubium tibi
 Mors nostra faciet. antequam spoliū tui
 Cœlum omne fiat, conde me tota, pater,
 Mundi ruina. frange, quem perdis, polum. 1150
Chor. Non vana times, nate Tonantis,
 Jam Thessalicam Pelion Ossam
 Premet; & Pindo congestus Athos
 Nemus æthereis inferet astris. 1155
 Vincet scopulos inde Typhoeus,
 Et Tyrrenam feret Inarimen.
 Feret Ætnæos inde caminos,
 Scindetque latus montis aperti,
 Nondum Enceladus fulmine victus.
 Jam te cœli signa sequentur. 1160
Herc. Ego, qui relicta morte, contempta Styge,
 Per media Lethes stagna cum spolio redii.
 Cum pene trepidis excidit Titan equis:

Ego,

1145. *Ad Styga*] Vnde prius revertor
 Cerberum extraxi. *Idem.*

1146. *Mitterque,*] Iaculabitur Æt-
 nam. *Herc.* Fu. v. 80. *Idem.*

1147. *Dubium*] Incertæ possessio-
 nis propter Gigantes. *Idem.*

1148. *Spolium*] Tibi ereptum. *Id.*

1150. *Frangere,*] Frange potius quam
 perdas cœlum. *Idem.*

1152. *Iam Thessalica Pelion Ossa*] *Fl.*
Iam Thessalicam Pelion Ossam Premet.
 Non enim semper Pelio Ossam,
 ut alibi noster, sed interdum & Ossa
 Pelion imponunt. Vide quæ ad sextum
 Theibaldos Stavianæ notavimus. *Gro-
 novius. Thessalica*] *Herc.* Fu. v. 970.
Agam. v. 331. *Farnabius.*

1155. *Typhoeus,*] *Thyest.* v. 807.
*Durumque cubile Inarime Iovis impe-
 riis imposta Typhæo.* *Idem.*

1156. *Inarimen*] Sunt, qui Virgi-
 lium & ceteros loqui velint de qua-

dam insula in ora Campaniæ, quam
 prius Pythecufas vocabant, de qua Stru-
 das, Harpocratio, Strabo. Pherecy-
 des apud Apollonii Scholiast. lib. 2.
 prodidit eam Typhœo impostam. id-
 que Latini poëta, ut hic noster, se-
 quuntur. Quod si verum, erravit Ovi-
 dius lib. 14. *Metamorph.* Inarimen,
 Prochyta, Pythecufas, tres insulas fa-
 ciens. Vide Turneb. lib. 20. *Advers.*
 cap. 8. *Delr.*

1157. *Ætnæos*] *Hercul.* Fu. 106.
Farnabius.

1158. *Montis*] *Atnæ.* *Idem.*

1160. *Iam te cœli signa sequentur*] *Fl.*
Flor. regna.

1161. *Relicta*] *Herc.* Fu. 611. *Id.*

1162. *Spolio*] Cerbero. *Idem.*

1163. *Cum pene trepidis*] Bonum
 hoc fateatur Liplius: dubitat an ger-
 manum; quia sit in MS. *lappi*: unde
 scribit *lappi*. Quam amice tui amicus?

Non

Ego, quem deorum regna senferunt tria,
 Morior: nec ullus per meum stridet latus
 Transmissus ensis: haud meæ telum necis
 Saxum est, nec instar montis abrupti latus.
 Aut totus Othrys, non truci rictu Gyges
 Pindo cadaver obruit toto meum,
 Sine hoste vincor: quodque me torquet magis,
 (O misera virtus!) summus Alcidaë dies
 Nullum malum profternit. impendo, hei mihi,

In

Non cedere, inquit, Solis equi, nec illis excidit Sol: alioqui periisset dies: sed trepidarunt sonipedes, tiubavit curtus: ideo fere decidit Phæbus. Quid opus (fere dixeram labi) lapsis reponere? quatuor, mei Mss. & ad unum excus. *trepidus*? Vere bonum hoc, bonum, sed & germanum. Sic ille. Vbi autem scriptis Lipsius, cecidisse Solis equos, aut illis excidisse Solem: Hoc sibi fingit vir bonus, ut habeat, quod carpat. Pene lapsos esse equos, & pene factum, ut excideret sol, pronunciat hæc ejus emendatio: quod nihil est aliud quam quod ille gnarum docet Lipsium dicere vulgatam. Flor. quoque *lapsu*. Itaque recte divinavit Lipsius. Cicero lib. 1. de officiis: *celeriter de manibus audacissimorum civium delapsa arma ceciderunt*. Virgilius lib. 6. Aneid. *Quam multa in sitivis autumni frigore primo. Lapsa cadunt folia*. Livius lib. 5. *Convertemem se inter hanc generationem traditur memoria prolapsum cecidisse*. Ovidius lib. 7. met. *Stibio collapsa dolere, ut mihi narratur, cecidit*. Petronius: *sera sua sponte delapsa cecidit*. Sic amant hæc verba conjungere, est non omnino sic auctor. Gronovius.

1164. Deorum] Iovis, Neptuni, Plutonis, in æthere n. Strymthalidas, in aquis Hydrum, in inferno Cerberum viceat. Fornabius.

1165. Nec ullus per meum] Querela hæc Herculis magna ex parte à Sophocle in Thrachiniis desumpta fuit, quæ

carmina sic Cicero 2. Tusculan. vel potius Attius reddidit: *Hoc non hostilis dextra, non terra edita Molor Gigantum, non bisformato impetu Centaurus ictus corpori infixit meo. Non Graia vis, non barbara ulla immanitas. Non sava terris gens relegata ultima. Quas peragrans undique omnem hinc feritatem expulsi: Sed feminea vir, feminea intermor manu. Del. Stridit] Stridit pro stridet, & cludit pro claudat, in hujus Poëtæ exemplis verusis legitur perpetuo. Fabricius.*

1167. Nec instar montis abrupti latus.] Aliquid hic instatit agnoscit Delrius: ideo quærit, annon melius sit *instat*. Ego autem: nec instar montis abrupti lapis. Sequenti autem versu Fl. nec truci rictu gigans. Gronovius.

1168. Othrys] Mons Thesal. Farn. Gyges] Non absurde heic divinant aliqui, Gyges: nisi loqui eum de omni Gigantum genere evincerent quæ repetuntur infra v. 1274. *Quod nulla fera est, nullusque Gigan*. Deinde cur Gyges heic potissimum requiratur? nec enim is Gigantum olim omniam erat formidolosissimus. *Grut*.

1171. (O misera virtus)] Versus integros, quibus virtutem accusat Hercules, ex antiqua Tragedia adducte Din. Ω τλήμυρ δόση, λόγος δὲ ἡδὲ ἡδὲ, ἐγὼ δὲ σὲ ἴδω ἔργον ἡσέκου, σὺ δὲ δὲ ἐδίδωες τήρη. Gronovius.

1172. Impendo male in nulla] Præclare MS. Lipsii, *impendo (hei mihi!) in nulla vitam*: sed non addicere aves

In nulla vitam facta. pro mundi arbiter,
 Superique, quondam dexteræ testes meæ!
 Pro cuncta tellus, Hercules vestri placet
 Mortem perire? dirus ô nobis pudor!
 O turpe fatum! fœmina Herculeæ necis
 Auctor feretur: auctor Alcides quibus?
 Invieta si me cadere fœminea manu
 Voluere fata, perque tam turpes colos
 Mea mors cucurrit, cadere potuiffem, heu mihi,
 Junonis odio: fœminæ caderem minis,
 Sed cœlum habentis. Si nimis, Superi, fuit,
 Scythico sub axe genita domuiffet meas

1175

1180

Vires

Mss. Pall. unigue codici, est omniau-
 storitate majori haud se esse credu-
 lum, ne exemplo noceat, scribit Gr-
 pœtus. Ut ejus infirmitati consulamus,
 monemus idem præforre Florentinum.
 Jam duo sunt: & duos sprevisse Laro-
 næ liberos non impune fuit Niobæ.
 Gronovius. Impendo] Δραγαδιον γδ
 τ̄ τοις τοις τοις τοις, &c. etiam fortis
 ægre fert sibi non vitiliter pereundum,
 atque ubi viribus non est locus. Farn.

1175. *Herculei vestri placet Mortem
 perire?*] Non male, ut mortem perdere
 in superioribus notavimus. Sed Flor.
Herculei vestrum placet Morie ferire.
 Numquid, *Morte feriari?* id est, mor-
 rientem nihil agere. Gronovius.

1178. *Auctor Alcides quibus?*] Fl.
 morior Alcides quibus. Idem. *Quibus?*
 Monstris, tyrannus, gigantibus, feris.
 Farnabius.

1179. *Invieta*] Inexorabile fatum.
 Idem.

1180. *Perque*] Tam ingloria Par-
 carum de me decreta, ut fœminea per-
 arem manu. Idem.

1181. *Cadere potuiffem mihi Junonis
 odio:*] Lipsius, lego, inquit, *heu mihi*,
 non addito, ex scripto in ex conjectu-
 ra. Ergo referunt in Herbij. & Venet.
 fuisse: *potuiffet mihi*: quendam repo-
 nere, *potuiffem heu mihi*: se vero suspi-

carum, *prodesset mihi*. Gruterus vero
 optime iterum Lipsii scriptum habere
 fatetur, dolereque quod ob sacramen-
 tum suum veteri sequi. Sed hoc sa-
 cramentum, nihil ex uno libro aut de
 conjectura contra conspirantes in er-
 rone manifesto libratios, quoties ipse
 hoc ipso in opere violavit? Νῆφε
 δει ἢ ἐν τοις τοις τοις, neque nihil
 neque omnia: hoc est sacramentum
 nostrum. Verum Lipsianum cenleo,
 etsi de ingenio sit ejus, non totidem
 apicibus de libro. Credibile est fuisse
 in illo, quod in Herbij. & Ven. nos in
 Florentino vidimus: *potuiffet mihi*. Ut
 autem in Livio Pateanorum, in Pan-
 decte Florentino, in hoc Seneca obser-
 vare licet, ob similitudinem aut in me-
 dio eatundem, aut in fronte ac sine
 diversarum vocum, literas aliquas
 omisisse libratios, POTUISSE MI-
 HI, ut scriptum erat pro *potuiffem heu
 mihi*, genuit illud, *potuiffet mihi*. Gro-
 novius.

1182. *Cadere potuiffem minis,*] Pa-
 rum decet herbem minis cadere: odio
 vel fœminæ ferendum est, minis ne
 quidem viri. Præterea Flor. *cadere po-
 tuiffem nimis*. Fortasse: *cadere potui-
 fsem fœminæ, sed cœlum habenti*. Ut Armi-
 nius apud Tacitum jactat, sibi tamen
 tres legiones succubuisse. Statim idem
 codex,

Vires A
 Junonis
 Novero
 Quid ta
 Mortal
 Adhuc
 Victa e
 Trinam
 Nemea
 Vallatu
 Trinam
 Aut in
 Saxo se
 fatio fl
 Lacen

index, su
 super
 fœmin
 decu
 75. &
 minis
 1185.
 Vires 54
 amem q
 eo, p̄ I
 fia: Ide
 1186.
 Sic omne
 se cenleo
 pudor est
 ratum vo
 quid dier
 Hinc]
 quod tu
 1188.
 genuit to
 permicio
 1190.
 sedura C
 necle no
 tandum
 ferebas.
 pati. G

Vires Amazon. fœminæ cujus manu 1185
 Junonis hostis vincor? hinc gravior tui,
 Noverca, pudor est. quid diem hunc lætum vocas?
 Quid tale tellus genuit iratæ tibi?
 Mortalis odia fœmina excessit tua.
 Adhuc ferebas esse te Alcidiæ imparem. 1190
 Victa es duobus: pudeat irarum deos.
 Utinam meo cruore satiasset suos
 Nemeæa rictus pestis! aut centum anguibus
 Vallatus hydram tabe pavissem mea!
 Utinam fuisset præda Centauris datus! 1195
 Aut inter umbras victus, æterno miser
 Saxo sederem, spolia cum traxi ultima
 Fato stupente. nunc ab inferna Styge
 Lucem recepi, Ditis evici moras.

Ubi-

codex, *superi*, non *superi*. Lege: *si nuncius superi fuit*. nempe cœlum habentis fœminæ: me cadere: at Amazoni hoc decus indulsissent. Sic supra v. 1125. & in Troadibus. Hoc etiam Comælinus in MS. invenit. *Gronovius*.

1185. *Amazôn*.] Hippolyte, Herc. Fu. v. 542. *Farnabius*. *Fœmina*] Nunc autem quam vilis fœminæ manu perco, qui Iunoni dignus visus sum hostis? *Idem*.

1186. *Hinc gravior tui, Noverca*.] Sic omnes libri. Auctoris tamen fuisset censo: *hic gravior tibi, Noverca, pudor est*. Sequitur: *quid diem hunc lætum vocas?* Flor. *hunc talem*. Forte: *quid diem hunc album vocas?* Gronov. *Hinc*] Cum me perdat muliercula quod tu facere non potuisti. *Farnabius*.

1188. *Quid tale*] Quod monstrum genuit tellus in tui mihi infelæ gratiæ perniciosis quam Deianitam? *Idem*.

1190. *Adhuc ferebas esse te*] Conjectura Gruteri. *Lipius fremebas*. Sed recte notaverat Delcius non esse mutandum, quod habent omnes scripti: *ferebas*. id est, *Patiebare, cogebaris pati*. *Gronovius*.

1191. *Villa*] A me prius, nunc à Deianira, quæ plus in meam perniciem valuit, quam tu dea. *Farnabius*. *Pudeat*] Si mortales plus possint. *Idem*.

1193. *Nemeæa*] Leo Nemeæus, Herc. Fu. v. 223. *Idem*. *Centum*] Circumdatus fœcundæ capitibus Hydræ mortem extimuissem, sanguine meo ab Hydræ veneno in tabem verso. *Idem*.

1195. *Centauri*] Quos in monte Pholoë occidi & profligavi. *Idem*.

1196. *Æterno*] Respicit ad saxum cui adhæsit Theleus. *Sedet æternumque sedit Infelix Theleus*. *Idem*.

1197. *Spolia ultima*] Cerberum, id est, mortem, rerum terminum. Herc. Fu. v. 289. *Idem*.

1198. *Ab inferna*] Ab inferis reddi, Herc. Fu. v. 611. *Idem*.

1199. *Ditis evici moras*.] Flor. *lucis erui moras*. Fortasse: *nunc ab inferna Styge Diem recepi, lucis emerui moras, Vbiq; mors me fugit, ut*. Nam male his interponitur finitæ periodi nota. Sic apparet recte Gruterum *Nunc* è MS. reposuisse pro *Tunc*. Reddita est vita, data & longior vita, mors à me prohibita, ne honeste moreretur. Nec vero, quati

Ubique me mors fugit, ut leto inclyto
 Fortis carerem. ô feræ victæ, ô feræ!
 Non me triformis sole conspecto canis
 Ad Styga reduxit. non sub Hesperio polo
 Ibera vicit turba pastoris feri.
 Nongemina serpens. perdidit mortem, hci mihi, 1205
 Toties honestam. titulus extremus quis est?
 Chor. Viden' ut laudis conscia virtus
 Non Lethæos horreat amnes?
 Pudet auctoris, non morte dolet.
 Cupit extremum finire diem
 Vasta pressus mole gigantum, 1210
 Et montiferum Titana pati.
 Rabidæque necem debere feræ.
 Si tua causa est miseranda necis,

Quod

quasi nihili, transeundum editoribus fuit, quod propinavit è libro Lipsius: ut *relo inclita mortis carerem*. Nam Fl. *Mortis*, non *Fortis*. Tantummodo *litterata mutata: ut relo inclito Mortis carerem*. Quod ut agnoscas auctoris esse, recognosce quod supra posuit: *haud mea telum necis Saxum est, nec instar montis abrupti lapis*. Et superius: *quicquid ad mortem irabit, Telum est abunde*. Ergo *relo inclitum mortis* est horrible instrumentum, honestus auctor mortis: ut qui *Alex* magni dextra cadunt. Statim Flor. *ô fera victa, fera*. Gronovius.

1200. *Vt leto*] Lipsius ex M. S. *Vt relo inclite Mortis carerem*. Farnabius.

1202. *Sole*] Herc. Fu. v. 813. *Id.*

1204. *Ibera*] Geryonis trigemini. Herc. Fu. v. 232. *Idem*.

1205. *Gemina*] Angues duo; quos à Iunone immortales elisi jam in cunis vagiens. Herc. Fu. v. 215. *Idem*.

1206. *Titulus*] Atque ecce inhonesta tandem morte peteo. *Idem*.

1208. *Non Lethæos*] Mortem non horret, sed ingloria mortis generis pudet, supra v. 1172. *Idem*.

1210. *Finire diem Vasta pressus mole Gigantum*] Flor. *finire diem Vasta tumidi morte gigantū*. Gronovius.

1212. *Montiferum*] Enceladum, Typhoea, Gygen. supra v. 1157. Farn.

1214. *Si tua causa est miseranda necis*,] Non bene hoc habere odoratus Scaliger suspicatur scribendum: *Si causata est miseranda necis*. Ego aliud vitium hujus orationis video, Quam enim flagitiose chorus hic tuadet Herculi *δύσχερος πέπης* & sibi violentas manus afferre? Amicorum est revocare ad vitam vitæ ob aliquod animi corporisve insanabile malum pertaños, ut ad Hippolytum notavimus. Sic Articum Agrippa, quum ei staret alere morbum desinere, flens atque osculans orabat & obsecrabat, *ne id, quod natura coegeret, ipse quoque sibi acceleraret, & quoniam tum quoque posset temporibus superesse, si sibi suisque reservaret*. Præterea hæc oratio est ad ignavos. Ut *Emilius Paulus* mandabar ad *Persem*: *Αλλὰ τὸ τὸ γὰρ ἐσθ' ἔστιν ἡμῶν ἐσθ' ἔστιν*. Et *Neironi amici*, *ut quamprimum se impendentibus consumelium ei pereret*: tum, *vs-*

que

Quod nulla fera est, nullusque gigas, 1215

Jam quis dignus necis Herculeæ
Superest auctor, nisi dextra tui?

Herc. Heu qualis intus scorprios, quis fervida

Plaga revulsus cancer infixus meas

Urit medullas? sanguinis quondam capax 1220

Tumidi jecur pulmonis arentes fibras

Distendit: ardet felle siccato jecur,

Totumque lentus sanguinem avexit vapor.

Primam cutem consumpsit, hinc aditus nefas

In membra fecit, abstulit costis latus, 1225

Exedit artus penitus, & totas malum

Hausit medullas. ossibus vacuis sedet.

Nec ossa durant ipsa, sed compagibus

Discussa ruptis mole collapsa fluunt.

Defecit ingens corpus, & pesti fatis 1230

Herculeæ non sunt membra. pro, quantum est malum,

Quod esse vastum fateor? ô dirum nefas!

En

que ad cone mori miserum est? Florentinus pro *Si* habet *Sed*, & *majus* pro *necis*: deficit in eodem *quod* est post *fera*: & *Nam* legitur pro *Iam*. Sensum exhibere posse videor, de verbis parum confido. Tale quid profatus est Chorus: *Sed tua laus est, venerande, manus, Quod nulla fera nullusque gigas, Nec quis dignus necis Herculeæ Superest auctor. in victo, vivit. Aut, vive, dextratus.* Si quis hæc commodius, vice-rit, Gronovius.

1218. *Heu quis intus*] Legunt, inquit ille, ex MS. suo: *Heu qualis intus*, & *Plaga revulsus*: placet nisi quod retineo *Plaga reversus*. Ergo & Gruterus, et si blandiatur leviter Lipsiani codicis scriptura, alterum retinet: & pro priori facit: *Heu heu quis intus*. Sed Lipsianum omne confirmat Florentinus, & præterea facit *Scorprios*. Vnum terminatione Græca, an voluit *Scorpio*, Idem. *Fervida*] E Zodiaco,

in quem Iuno Cancrum transfulerat. Thyest. v. 852. in pœnas meas rever- sus. Farnabius.

1220. *Tumidi jecur pulmonis*] Forte, *decus*. Ille decens Herculeum corpus pulmo, ille sanguinis quondam capax, distendit fibras arentes. Gronovius.

1223. *Lentus sanguinem avexit va- por.*] Fortassis, *excoxit*. Sequenti, *Flor. alitum nefas*, non *aditus*. Idem. *Vapor*] Calor veneni. Farnabius.

1225. *Abstulit*] Aliquoties jam ante *jecur* nominatum. verissime liber, *latus*. In costis ipsis, inquit, adesum, nec jam comparer latus. Lips.

1226. *Malum*] Nefandum vitus. F. 1228. *Compagibus*] Nervis, liga- mentis, tendonibus. Idem.

1230. *Pesti fatis*] Grassante vene- no. Idem.

1232. *Vastum*] Cui mala maxima semper exilia, minuta, contemibilia videbantur. Delr.

En cernite, urbes, cernite ex illo Hercule
 Quid jam superfit. Herculem agnoscis, pater?
 Hisne ego lacertis colla Nemeæi mali
 Elisa pressi? tensus hac arcus manu
 Astris ab ipsis detulit Stymphalidas?
 His ego citatam gressibus vici feram,
 Radiante clarum fronte gestantem caput?
 His fracta Calpe manibus elisit fretum?
 His tot ferae, tot scelera, tot reges jacent?
 His mundus humeris sedit? hæc moles mea est?
 Hæc ne illa cervix? has ego opposui manus
 Cælo ruenti? cujus, ô, custos manu
 Trahetur ultra Stygius? ô, vires prius

1235

1240

1245

In

1233. *Illo*] Victore, domitore. Farnabius.

1235. *His*] *His elisa jacet moles Nemeæa lacertis, &c. Idem. Lacertis*] Sic testantur interfectum Theocritus *id.* 26. Euripid. in Herc. Fur. & Apollodor. lib. 2. Biblioth. errant pictores, qui Herculem manibus leonis os deducentem pingunt. Advertit Pet. Victor. lib. 4. var. lect. c. 22. *Delr. Spolia Nemeæi mali*] Quid est elidere & premere spolia? Præclare Flor. *Hisne ego lacertis colla Nemeæi mali Elisa pressi?* Apollodorus: *Ἐλιδεῖς τῶν κελύων τοῦ ἑρραχίλου ἠγέρων ἀεχέων, εὐαῖς ἐπὶ τῆς.* Suetonius in Nerone volente imitari Herculis facta: Præparatumque leonem ajunt, quem vel clava vel brachiorum nexibus in Amphibœatris hæcena spectante populo nudus elideret. Gronovius. *Nemeæi*] Herc. Fu. v. 223. Farnabius.

1237. *Astris ab ipsis depulsi*] Sic quidem & Florentinus. Scripsit tamen auctor detulit. Statius lib. 10. Nullaque testorum subit ad fastigia, qua non Deserat hasta virum, persusaque cade recurat. Gronovius. *Depulsi*] Al leg. detulit Farnabius. *Stymphalidas?*] Herc. Fu. v. 243. *Idem.*

1238. *Citatam*] Cervam aureista-

diantem cornibus, Herc. Fu. 221. Farnabius.

1240. *His fracta Calpe manibus elisit fretum*] Immo fretum elisit Calpen, & per eam sibi pervium fecit juvante Hercule. Scitabo igitur, emisti. Mox Flor. *hac moles mea est; non mei.* Gronovius. *Calpe*] Bimaris è columnis Herculis una. vide Herc. Fur. v. 236. Farnabius.

1242. *His mundus*] Herc. Fu. v. 61. *Hac caelum cervice tuli?* Farnabius. *Hac moles*] Hocine corpus illud meum quondam torosum? *Idem.*

1243. *Has ego opposui manus*] Fortassis: *has ego opposui moras Cælo ruenti.* De ipsa cervice vel humeris intelligit. Sequenti etiam Flor. *quæ mea custos manu.* Gronovius.

1244. *Cujus*] Quis posthac Cerberum ab inferis extrahet? Farnabius.

1245. *O vires prius In me sepulcra*] Flor. quoque ut Lipsianus: *sibi vires.* Hoc extra aleam est, quicquid obstrepat Gutierus. Sed Lipsii distinctionem, ubi vires prius *In me? sepulcra:* est laudatam quoque Delrio, haudquam ferò. Multo minus interpretationem Gruteri, tamquam velis vulgata, simulatque vires advocat Hercules malo isti depellendo, exercuisse

In me sepultæ ! quid patrem appello Jovem ?
 Quid per Tonantem vindico cœlum mihi ?
 Jam jam meus credetur Amphitryon pater.
 Quæcumque pestis viscere in nostro lates,
 Procede. quid me vulnere occulto petis ? 1250
 Quis te sub axe frigido Pontus Scythes,
 Quæ pigra Tethys genuit, aut Maurum premens
 Ibera Calpe littus ! ô dirum malum !
 Utrumne serpens squalidum crista caput
 Vibrans ? an aliquod est mihi ignotum malum ? 1255
 Numquid cruore es genita Lernææ feræ ?
 An te reliquit Stygius in terris canis ?
 Omne es malum, nullumque. quis vultus tibi est !
 Concede saltem scire, quo peream malo.
 Quæcumque pestis, sive quæcumque es fera, 1260
 Palam timeres. quis tibi in medias locum

Fecit

se non pauca antehac quasi sopita, quæ ne ipse quidem sibi inesse putaverat. Scio illud Petri Chrylogi serm. 50. *Firmat artus & gressus ad cursum suscitât in vivo cadavere jam sepultos.* Scribo tamen: ubi vires prius. *Memet sepulta?* Vbi sunt vires, quas priusquam ego morerer ac sepelirer, mortuus & sepultas sentio. Hoc necessarium tò prius requirere videtur: nam vires prius pro priores, ut ante malorum, minime placet. Gronovius.

1247. *Quid per Tonantem vindico cœlum mihi?* Flor. *vindico cœlum miser?* Et sequenti, *Amphitryon pater.* Gronovius.

1252. *Aut Maurum?* Unde hoc venenum? à mari Scythico, Boreali aut Atlantico? Farnabius.

1256. *Lernææ Hydræ.* Idem.

1257. *An te?* An Aconitum illud es, & Cerberi spuma? Idem.

1258. *Omne.* Ex effectu. *Idem.* Nullumque? Quia non appares. *Idem.* 1260. *Pestis sava, quæcumque essera?* Flor. plane, ut voluit Lipsius: *Quæcumque pestis, sive quæcumque es*

fera. Abstineant conjecturas. Ne offendant sive semel positum, sic Iulianus lib. 2. cap. 1. *quæ exaggerationibus regum, sive Nilitrabentis limum, terrarum recentissima videntur.* Ita Mess. & meliores editiones. Nuper addiderunt: *sive exaggerationibus.* Eodem libro cap. 9. recte Freinshemius: *Ducenta millia Persæ eo pralio sive naufragio amisere.* lib. 38. eosque variâ exhortationibus ad Romana bella sive Asiatica incitat. lib. 42. *Captivi ex Crassi, sive Antonii, exercitu recollecti.* Miseret illorum, qui vexant illud, *Palam timeres,* substituendo, *venires, timeres, timori es.* Quid apertius? Si palam & aperto Marte mecum consisteres, non læderes, non tereres; immo ultro timeres & domarere. *Palam est palam* exposita vel opposita. Tacitus 11. ann. *nullis palam neque cognitis mox causis.* id est, nullis, neque tum palam factis neque mox cognitis. Gronovius. *Quæcumque pestis?* Ambigit an pestem hanc dicat, an feram aliquam intra se latentem. Lips.

1261. *Palam timeres?* Non auderes aperta

Fecit medullas? ecce, dirupta cute
 Viscera manus detexit, ulterior tamen
 Inventa latebra est. ô malum simile Herculi!
 Unde iste fletus? unde in has lacrimæ genas? 1265
 Invictus olim vultus & nunquam malis
 Lacrimas suis præbere consuetus (pudet!)
 Jam flere didicit. quis dies fletum Herculis,
 Quæ terra vidit? siccus ærumnas tuli.
 Tibi illa virtus, quæ tot elisit mala, 1270
 Tibi cessit uni. primo, & ante omnes mihi
 Fletum abstulisti. durior saxo horrido
 Et Chalybe vultus, & vaga Symplegade,
 Rictus meos infregit, & lacrimam extulit.
 Flentem, gementem, summe pro rector poli, 1275
 Me terra vidit. quodque me torquet magis,

No-

aperto me mare aggredi: in ipsi-
 visceribus lates & cruciatis. *Delrius.*

1262. *Ecce dirupta cute*] Flor. *dirup-*
pta. Lege, *derepta.* Gronovius.

1264. *Simile*] Invictum, indomi-
 tum. *Farnabius.*

1269. *Siccus*] Siccis oculis, non la-
 crymantibus. *Idem.*

1270. *Tibi illa*] Ovitulenta pestis.
Idem.

1272. *Fletum abstulisti*] Non placet
 Grætero. At placuisset, si meminisset

Plauto & Ciceroni *ausferre* per sepe
 esse, impetrare. Mihi non placet, *primo*

& *ante omnes.* Fortasse: *prima in*
ærumnis mihi Fletum abstulisti. Grono-

novius. *Abstulisti*] Extorsisti. *Farna-*
bius. *Durior saxo*] Amat Tragicus no-

stet sequi Ovidium, de quo similitudi-
 nes istas desumpsit ex Metam. *Savior*

illa freto surgente, cadentibus hardis,
Durior & fetto quod Norticus excoquit

ignis, Et saxo quod adhuc vivum radice
tenetur. *Fabr.*

1273. *Symplegade*] Herculi. *Pur.* v.
 1210. *Med.* v. 341. *Farnabius.*

1274. *Et lacrimam extulit.*] Hoc
 quidem improbum. *Delrius* & quibus-

dam notat *extulit.* Flor. *expulit.* *Que-*
ritur Guterus hæc valde esse huius,
 nec juvare *Ms.* nisi quod unus, *virtus*
 pro *vultus.* Sed hic nihil juvat: nam
durus ille vultus ipsius Alcida est: Sic
 Hercule *Pur.* hic *durus malis Lacrimare*
vultus nescit. Videtur fuisse: *durior*
saxo horrido Et *chalybe vultus & vaga*
Symplegade *suum rigorem infregit,* &
lacrimam expulit. Vel, *expulit.* Nisi,
Rictus suos infregit, eodem sensu di-
 xit: nam & sic supra v. 1267. *truci*
rictu Gyger. Gronovius.

1275. *Summe pro rector poli*] Sic ha-
 bere libros aut *pro rector,* testis *Gru-*
terus: *Lipsianum pro rector,* quod jam
 occupet *edd.* recentiores: non suam,
 quod nullus adimpletur liber alius.
 Tanto hercle pejor quis alius. Nam
 est nullus esset vetus liber, nec *Lipsia-*
nus id ostentaret, tamen proclive erat
 divinate *pro rector* legendum; ut vere
 ait *Scaliger.* Sed quid ipsi in memem
 venit, quum se unquam concessurum
 negat, *summe pro rector,* recte posse
 dici? & corrigi, *summa:* *Mistice in-*
terdum festinat & defungitur. Flo-
 rent. quoque: *summe pro rector poli.*

Aque

Noverca vidit. urit ecce iterum fibras,
Incaluit ardor. unde nunc fulmen mihi?

Chor. Quid non possit superare dolor?

Quondam Getico durior Æmo,
Nec Pharrhasio lenitor axe,
Sævo cessit membra dolori:
Fessumque movens per colla caput
Latus alterno pondere flectit.

Fletum virtus sæpe resorbet.
Sic Arctæas laxare nives,
Quamvis tepido fidere Titan
Non tamen audet, vincitque faces
Solis adusti glaciale jubar.

1280

1285

HER-

Atque in eo acquiescendum. Gronovius.

1278. Fulmen] Quo peream. Farnabius.

1280. Æmo] Thracio monte. Id.

1281. Nec Pharrhasio] Videtur scribendum; Et Pharrhasio. Nam lentus, qui non commovetur facile ira, amore, dolore: durus, & immitis, cui as triplex circa pectus, ut loquitur Scioppius in Veris. quem vide. Cicero lib. 2. de Orat. Huic generi contrarium est ridiculi genus patientis ac lenti: ut quum Cato percussus ab eo, qui arcam ferebat, quum ille diceret, Cave, rogavit, num quid aliud ferret præter arcam. Gronovius. Pharrhasio] Septentrionali, juxta quem Callistho è Pharrhasia urbe Arcadiæ in urfam versa, cum filio Arcade. Herc Fur. v. 129. Farnabius.

1286. Fletum virtus sæpe resolvit.] Aut valde falli aut ex re ipsa & sequenti imagine legendum, resorbet, scripsit Lipsius. At ego aut valde fallor, aut ille maluit, quod ex libro nobis expensum ferre poterat, conjecturæ suæ videri. Itaque luit pœnas. Ecce amicus ejus: Resolvit, esse metaphoram à nivibus sumtam: sicut solis tepor in aquam, ita ab luctu fletum resolvit in

lacrimas; hanc sententiam, si cum Mog. & Mss. legas luctus: sin cum impressis virtus, fletum fluere paratum absumi à virtute & à robore animi absorberi: vereri, ne quid mendii subbit: nam quosdam & latum virtus, quosdam, fletum virtus, quosdam fletum luctus. Abreptus hoc quoque torrente Gruterus affert è quibusdam: Fletum virtus: tentat, fletum luctus. De Lipsiano alium silentium, nisi quod tandem Gruterus, tempus fuisse cum suspicaretur Lipsianum secutus auspiciam, Fletum virtus ecce resorbet. Ocius hæc inducite omnia, o optimi: & verbo accipite legendum esse: Fletum virtus sæpe resorbet. Totidem literis Florentinus. Et est, quod M. Seneca, introrsus agere lacrimas. Sæpe virtutis suæ memor sistit lacrimas jam erumpentes & quasi retrahit. Gronov. Fletum] Lactymas jam dolore fluere paratas animi robur absunxit: non secus ac glaciem stringit frigus Boreale, nec à Solis radiis solvi patitur. Farnabius.

1289. Vincitque faces Solis adusti Glaciale jubar.] Nihil differt Flor. ab omnium aliorum librorum, nisi quod vincitque. Præterea legendum est, adusti, ut vidit olim Zinzerlingus. Glaciale

HERCULES. ALCMENA.

Lamentantem Herculem solatur Alcmena.

Herc. **C**onverte vultus ad meas clades, pater. 1290
 Nunquam ad tuas confugit Alcides manus.
 Non, cum per artus hydra fœcundum meos
 Caput explicaret. inter infernos lacus
 Possessus atra nocte cum Fato steti;
 Nec invocavi. tot feras vici horridas, 1295
 Reges, tyrannos; non tamen vultus meos
 In altra torfi. semper hæc nobis manus
 Votum sponndit. nulla propter me sacro
 Micuere cœlo fulmina. hic aliquid dies
 Optare iussit. primus audierit preces, 1300
 Idemque summus. unicum fulmen peto.
 Giganta crede. non minus cœlum mihi
 Afferere potui. dum patrem verum puto,
 Cœlo peperci. sive crudelis pater,
 Sive es misericors, commoda gnato manum. 1305
 Propera ante mortem, & occupa hanc laudem tibi.

Vel,

*eiæ jubæ est splendens nitensque glaci-
 es, ut acceperunt omnes. At Grutero
 nunquam persuadebunt id Latine di-
 ctum. At nos nunquam de illo dubi-
 tavimus. Galea jubæ apud Statium.
 Gronovius. Faces] Glaciæ jubæ, id est,
 splendor aquæ in glaciem pellucidam
 indurata non dissolvitur sole. Farna-
 bius.*

1293. *Caput explicaret]* Ita rursus
 postliminio scribendum putavi, au-
 ctoribus missis nostris, imo ratione ipsa.
 Antea inventum erat, *Caput implica-
 ret*; placuitque viris hatum artium
 primis. At capita Hydræ non ita exossa
 & juncæ, ut circumvolerent atque
 amplecterentur Herculem, ut ipsi in-
 terpretantur. non: Hydra septem illis
 capitibus hinc inde erectis eum cir-

cumvallabat quasi quadam sagena.
Gruterus.

1296. *Non tamen]* Non implorans
 opem tuam suspexi. *Farnabius.*

1298. *Votum]* Certam fecit victo-
 riæ spem. *Idem. Propter]* In omen,
 aut auxilium meum qui ipse tui ful-
 minis vice fuerim. *Sup. 1143. Idem.*

1302. *Giganta]* Crede me esse unum
 è gigantibus, fulminaque, nam ego his
 potentior cœlum perfringere potui,
 nisi pepercissem, quod te verum mihi
 patrem credidissem. *Idem.*

1305. *Manum]* Fulminantem. *Id.*

1306. *Propera ante mortem]* Flor.
Properante morte. Forſan: *Properato
 mortem & occupa hanc laudem tibi.*
*Virgilius lib. 9. & pulcræm properet per
 vulnera mortem. Tacitus 2. ann. nisi*

volunt-

Vel, si piget, manusque detrectat nefas,
 Emitte Siculo vertice ardentem, pater,
 Titanas in me, qui manu Pindum ferant,
 Aut te, Ossa, qui me monte projecto opprimant. 1310
 Abrumpat Erebi claustra, me stricto petat
 Bellona ferro. mitte Gradivum truncem;
 Armetur in me dirus; est frater quidem,
 Sed ex noverca. tu quoque Alcidiæ soror
 Tantum ex parente, cuspitem in fratrem tuum 1315
 Jaculare, Pallas. supplices tendo manus
 Ad te, noverca. sparge tu saltem, precor,
 Telum. perire fœminæ possum manu.
 Iam fracta, jam satiata, quid pascis minas?
 Quid quæris ultra? supplicem Alciden vides. 1320
 Et nulla tellus, nulla me vidit fera
 Te deprecantem. nunc mihi iratâ quidem
 Opus est noverca. nunc tuus cessat dolor.
 Nunc odia ponis. parcis, ubi votum est mori?

O

voluntariam mortem properavisset. Gronovius. Occupa] Præripe necis meæ laudem mulierculæ. Farnabius.
 1308. Siculo] Typhoëa, Enceladum, Titanasque alios Aetnæ subjectos. Idem.
 1311. Abrumpat Erebi claustra.] Lege cum Fl. Abrumpat Erebi claustra, me stricto petat Bellona ferro. Hujus enim est abrumpere claustra Erebi & inde emergere. Petronius: At contra sedes Erebi qua rupta dehiscit, Emergit late Ditis chorus, horrida Erinnyes, Et Bellona minax. Gronovius. Erebi] Inferni Aetnæ subjectos. Farn.
 1312. Bellona] Agam. v. 81. Idem. Gradivum] Martem, à gradiendo in bello utro citroque: sive à *εργόδιον* Vibro. aliis quidem grandem divum. Idem.
 1313. Et frater quidem] Flor. est frater quidem: ut ex suis Gruterus. Gronovius, Frater] Vid. Hercul. Fur.

v. 906. Martem autem concepit Iuno tacto flore in campis Oleniis. Farn.
 1314. Alcide] Pallas è cerebro Iovis nata. *Ὀπιδέσδα* patrima virgo, *αἰεήτιος*. Farnabius.
 1315. Fratrem] Me. Idem.
 1316. Pallas] Apud Sophoclem quoque in Trachiniis, Hercules Palladis opem implorat. Delr.
 1319. Quid pascis minas?] Vereor ne fuerit: quid parcis minis? Cur non exsequeris, quod sæpe minata es. Gronovius.
 1322. Nunc mihi iratâ quidem] Fl. irata pater. An parum. Non iratilla vehementi, quæ tot horrida & aliis invicta monstra produxit, succensam: quamvis leviter commota potest me nunc feminecem conficere. Plautus Curculione: Non ego nunc mediocri incedo iratus iracundiâ, Sed easse illa, qua excisionem facere condidici oppidis. Idem.

O terræ & urbes ! non facem quisquam Herculi, 1321
 Non arma tradet ? tela subtrahitis mihi.
 Ita nulla sævas terra concipiat feras
 Post me sepultum. nec meas umquam manus
 Imploret orbis. si qua nascetur fera,
 Nascatur alius. undique infelix caput
 Macætae saxis, vincite ærumnas meas. 1330
 Ingrate cessas orbis ? excidimus tibi ?
 Adhuc malis ferisque suppositus fores,
 Ni me tulisses. vindicem vestrum malis
 Eripite, populi. tempus hoc vobis datur. 1335
 Penfate merita. mors erit pretium omnium.
Alcm. Quas misera terras mater Alcidaæ petam ?
 Ubi natus, ubinam est ? certa si visus notat,
 Reclinis ecce corde anhelanti æstuat.
 Gemit. peractum est. membra complecti ultima, 1340
 O nate, liceat. spiritus fugiens meo

Le-

1325. *O terra & urbes*] Flor. terra. Gronovius.

1327. *Ita nulla*] Optant & impre-
 cantis est, &c. ut. Farnabius.

1329. *Si qua nascetur fera*] Nascatur
 alius] Flor. si qua nascetur mala. Hoc
 quidem expeditum ; sed quid sibi vult
 idem, quum subjungit, Nascetur odium
 undique &. Numquid, Nascantur hodie,
 aut undique. Gronovius. Alius]
 Alius Herc. vindex. Farnabius.

1331. *Vincite*] Interficiendo libe-
 rate me ærumnis. Farnabius.

1335. *Vindicem vestrum malis Ex-
 cipite*] Lipsius & priori vestri bene
 consuluerat, hic legebatur: malis Eripite.
 Nihil illi de utroque, sed ex priorē su-
 munt occasionem invhendi in Lip-
 siansem editionem : in posteriori: Ex-
 cipite, eripite, sæpe enim hoc significat.
 Hic cessant ingentia commentariorum
 spatia. Proferant exemplum vel unum.
 Nemo unquam veterum dixit excipere
 malo, pro liberare & eripere ex eo, quo
 quis jam premitur. Præterea Florent,

plane: Eripite. Et statim: vobis datur
 Pensare merita. Quasi sit ad pensanda
 merita. Gronovius. Tempus] Exolveri-
 di vos ingrati animi labe. Farnabius.

1338. *Certa*] Res certas. Idem.

1339. *Corde anhelanti*] Cor per ar-
 teriam venosam, aërem refrigerantem,
 quem pulmones misere, recipit, teste
 Aristotel. l. 3, de partibus animal. quare
 cum superius dixerit pulmones vi ven-
 neni exaruisse, profecto consequeba-
 tur, quod subjungit, æstuantis cordis
 suspirium, & quasi suffocatio. Delr.

1341. *Spiritus*] Ex veterum con-
 fuerudine, apud quos proximiores,
 eorumque defectu ut quisque amicior
 expirantem deosculabantur, & corpus
 corpori, vultum vultui impone-
 bant, quasi excepturi ore fugientem
 animam. Cicero in Vetreni: filiorum
 suorum supremum spiritum ore excipere
 liceret. Virgilius 4. Aneid. & extremo
 si quis super balitus errat Ore legam.
 In mortem Drusi: excipiat hanc ani-
 mam ore pio. Idem.

1342. Bra-

Legatur ore. brachia in amplexus cape.
 Ubi membra sunt? ubi illa, quæ mundum tulit,
 Stelligerâ cervix? quis tibi exiguam tui
 Partem reliquit? *Herc.* Herculem spectas quidem, 1345
 Mater; sed umbræ simile nescio quid mei
 Agnosce, mater. ora quid flectis retro,
 Vultumque mœrens? Herculem dici tuum
 Partum erubescis? *Alcm.* Quis feram mundus novam,
 Quæ terra genuit? quodve tam dirum nefas 1350
 De te triumphat; Hercules victor quis est?
Herc. Nuptæ jacentem cernis Alciden dolis.
Alcm. Quis tantus est, qui vincat Alciden, dolus?
Herc. Quicumque, mater, scœminæ iratæ sat est.
Alcm. At unde in artus pestis aut ossa incidit? 1355
Herc. Aditum venenis palla scœmineis dedit.
Alcm. Ubinam ipsa palla est? membra nudata intuor.
Herc. Consumpta mecum est. *Alcm.* tantane inventa est
 lues?
Herc. O mater, hydram, & mille cum Lerna feras
 Errare mediis crede visceribus meis. 1360
 Quæ

1342. *Brachia in amplexus*] Flor. *brachia & amplexus.* Grotius: *brachia amplexu cape.* Gronovius.

1346. *Sed umbræ simile nescio quid*] Liplius verat damnari scriptum: *sed umbram & vile nescio quid mei.* Id ita oblique contemnunt: nescio quid membrorum restat vero corpori dissimile, umbræ corporis simile, quod esse videatur, non sit: nec se videre cur damnentur. Hoc nimirum nesciebat

Liplius. Alterum vero damnaverat hætenus, ut recens antiquo, meliori qualecumque cedere juberet: non quasi non posset explicari. Et subsidiatur illi Florentinus, qui *umbrevile.* Sed umbram, inquit, ipsum jam, jam adumbratum & evanidum, & aliquid vile mei, quod pœne quo nomine appellem nescio: nam illud quod erat nobile,

quod verum faciebat Herculem, animus & robur, periit. Cogitabam etiam: *Herculis spectas quidem, Mater, sed umbram, & vile nescio quid tui.* Agnosce, mater. Gronovius.

1348. *Vultumque mœrens*] Fl. *Vultumque mergi.* id est, vel demittis ac dejicias, vel demissa palla obtegis & velas. Sic *mergere caput* in re foedissima. Gronovius.

1352. *Nuptæ*] Deianiræ. *Idem.*

1354. *Mater*] O mater. Farnabius.

1355. *At unde in artus*] Fl. *Et unde.* Interrogativum, ut Virgilio: *Et quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi?* Gronovius.

1360. *Errare mediis credo*] Fl. *quoque crede.* Gronovius. *Credo*] Al. *crede.* Farnabius.

Quæ tanta nubes flamma Sicanias bibit?
 Quæ Lemnos ardens? quæ plaga igniferi poli,
 Vetans flagranti currere in zona diem?
 In ipsa me jactate, pro comites, freta,
 Mediosque in amnes. qui fat est Ister mihi?
 Non ipse terris major Oceanus meos
 Frangit vapores. omnis in nostris malis
 Deficiet humor, omnis arefcet latex.
 Quid, rector Erebi, me remittebas Jovi?

1365

Decuit

1361. *Flamma Sicanias bibit?* Flor. *Que tanta nubes flamma Sicanias fecat?* ingreditur, transit. Idem mox: *que plaga igniferi poli.* non inferni. Gronovius. *Sicanias*] Siculas, *Ætne* supervolitantes, q. d. non *Ætne* flammæ eructans.

1362. *Que Lemnos ardent?*] Non Lemnos *Ægæi* maris insula Vulcano sacra crebris æstivans incendiis. *Farnabius.* Lemnos *Ægæi* maris insula Vulcano sacra, de qua multa *Valerius* lib. 2. *Argonaut.* & *Stadius* lib. *Thebaid.* crebra ejus incendia, fumosum, nigrantemque aërem describentes. sunt, qui veterum quosdam secuti, putent etiam vocari, *Æthalen*, *Hyppipyzan*, *Berenicen*, *Macrim*, & *Chium*. nescio an recte. nam, quod ipsi non diffidentur, *Livius* lib. 37. *Chium*, *Æthalian*, & *Macrim*, totidem diversas insulas facit; & *Dionysius Periegetes* *Macrim* & *Chium* à Lemno apertissime distinguit. *Vulcani* officinam in Lemno ponit *Cicero* lib. 3. de *Nat. Deor.* Ex hac adferunt terra illa nobilis, quam *spicillatam* vocant. de qua multa *Thevetus* lib. 8. *Cosmograph.* lib. 11. & meminerat olim *Myrsilus* lib. 1. *Lesbicorum*, teste *Natali* lib. 2. *Mythol.* cap. 6. *Delrius.* *Plaga igniferi poli*] Non plaga torrida majori ardet igne, quam pectus meum. alii leg. *Inferni* & *Pyriphlegethonta* intelligunt. *Farnabius.* Egregius locus veteris *Astrologiæ*, quæ putabat sem-

per diem stare & nunquam currere sub ardenti plaga. *Ausonius:* *Semper ubi æterna vertigine clara nitet lux.* Et *Seneca* infra: *Et omnis ardens ora quam torret dies.* Scilicet perpetuus. Alioqui ubicumque est dies ibi essent torridæ plagæ. *Scaliger.*

1363. *Zona*] *Fragmentum Varronis:* *Mundus domus est maxima rerum, Quam quinque altitona fragmine zona Scindunt: per quas limbus pictus Buxæ signis stellimicanibus Atlas in obliquo æthere, luna bigas acceptat.* Sed eis illis quinque, *H δὲ μεία Ψαφωρίτη & ἑκ-πυρῶ οἶον ἐνυρῆν, τυπλοιδὴν Φλοφ-μῶσιν ἐπειρὰ μῶσιν ἐπ' αὐτῶν Κεκλημῶδιν ἀκρίβες ἀφ' ἑρῶσ πρὸς ὄ-ωσιν*, ut canit *Eratosthenes*. hoc est, una fabulosa torridaque ac rubens, verberata flammis, quoniam partem eam sibi subjectam perpetuo ardentem radii torrent. *Delr.*

1365. *Ister*] *Fl. Europæ max.* *Farnabius.* *Mihij* Ad me refrigerandum. *Idem.*

1366. *Terris major*] *Quia* putabant mare tellurem circumcingere, quæ fuit opinio *Aristotelis* in lib. de mundo ad *Alexand. Q. Metelli* & *Cornelii Nepotis* apud *Melam* lib. 3. cap. 5. vide inf. *Oedip.* vers. 504. *Delr.*

1367. *Vapores*] *Calores, ardores.* *Farnabius.*

1369. *Rector Erebi*] *Sophocleus* etiam *Hercules* *Plutonem* invocat. *Delr.*

1371. *Ta-*

Decuit
 Talem
 Nil ind
 Invad
 Lem. C
 Malisq
 Morter
 Tere. Si
 Præber
 Scythia
 Non e
 Itraqu
 Terren
 Atque
 Frangi
 Non i
 aper
 Non e
 lam

1371.

Farnabius

1371.

Lem.

1376.

Tempus d.

1377.

Citremq

Farnabius. C

cul. Eur.

1378.

clique.

volueri

pro ave

volanti.

theatru.

1379.

nisi co

loquen

cassifce.

1380.

Farnab

Decuit tenere. redde me tenebris tuis. 1370

Talem subactis Herculem ostende inferis,

Nil inde ducam. quid times iterum Herculem?

Invade mors non trepida. jam possum mori.

Alc. Compeſce lacrimas ſaltem, & ærumnas doina,

Malique tantis Herculem indomitum refer, 1375

Mortemque vince. quod ſoles, vince inferos.

Herc. Si me catenis horridus vinctum ſuis

Præberet avidæ Caucasus volucri dapem,

Scythia gemente, flebilis gemitus mihi

Non extiſſet. ſi vagæ Symplegades 1380

Utraque premerent rupe, redeuntis minas

Ferrem ruinæ. Pindus incumbat mihi

Atque Æmus, & qui Thracios fluctus Athos

Frangit, Joviſque fulmen excipiens Mimas. 1385

Non ipſe ſi in me, mater, hic mundus ruat,

Superque noſtros flagret incenſus rogos

Phœbeus axis, degener mentem Herculis

Clamor domaret. mille decurrant feræ,

Pari-

1371. Talem] Afflictum, miſerum. Farnabius.

1372. Nil inde] Vt olim Cerberum. Idem.

1376. Mortemque vince] Flor. Mortemque diſſer. Gronovius.

1377. Si me] Si viderem hoſtem, ſcitemque quid me cruciaret, &c. Farnabius. Catenis] Vt Prometheus. Hercules. Fur. v. 1205. Idem.

1378. Præberet avidæ Caucasus] Fl. aliqua. Quasi velit, aquile Caucasus volucri dapem. Volucri accipe, non ut pro ave accipitur, ſed pro participio volanti. ita enim ſingitur laceralle Prometheus. Gronovius.

1379. Scythia gemente] Iſtis Scythis mei commiferentibus. Farnabius. In frequenti verſu elegantius legeretur exciſſet. Delcius.

1380. Si vagæ] Herc. Fur. v. 1210. Farnabius.

1382. Ferrem] Sine queſtu aut gemitu. Idem. Pindus] Mons Theſſi. Idem.

1384. Tonantis fulmen excipiens] Ioviſ] Lipſii codex, Ioviſque f. exc. minas: unde ille fulmen excipiens Mimas. Amici ejus contra, ceſſiſſimam Athos, Mimanta vero multo humiliorem, minusque noſtro in ore: denique Mss. omnes quos viderit, & omnes excuſos vulgatam veram & germanam deputare. At Florentinus non modo remittit conjicere, ſed præterea: Ioviſque fulmen excutens Mimas. Quod eſt exceptum repellens, repercutiens. Gronovius. Ioviſque] Feriunt enim ſummis fulmina montes. Farnabius.

1386. Flagret incenſus rogos] Flor. toror, id eſt, lectum, in quo jacebat. Gronovius.

1387. Phœbeus axis] Solis curtus. Idem.

Pariterque lacerent : hinc feris clangoribus
 Ætherea me Stymphalis ; hinc taurus minax 1390
 Cervice tota pulset, & quidquid furit.
 Solum quoque ingens furgat, hinc illinc fremens,
 Artusque nostros dirus immittat Sinis.
 Sparfus filebo. non feræ excutient mihi,
 Non arma gemitus. nil, quod impelli potest. 1395
Alcm. Non virus artus, nate, fœmineum coquit ;
 Sed dura series operis ; & longus tibi
 Pavit cruentos forsitan morbos labor.
Herc. Ubi mors ? ubi illa ? testis est aliquis mali ?
 Intendat arcus. nuda sufficiet manus. 1400
 In orbe mecum veniat huc aliquis mihi.

1400

Pro-

1390. *Stymphalis*] *Herc. Fur.* v. 242.
Farn. Taurus] *Agam.* v. 827. *Idem.*

1391. *Quicquid furit.*] Nescio quid hic olim *Delirius* in *Adversariis* : delevit enim & in *Commentariis* ait se retractare. Tamen depravatum est. Quid enim, *furgat solum* : *Flor. quicquid furit* : dein, *magis urgent hinc & illinc nemus*. Scribe : & *quicquid furit solum quoque ingens*, *furgat hinc illinc simul*. Quæ monstra singula quoque terribilia fuerint, junctim ab omni parte me adliant. *Gronovius*.

1393. *Dirus imminuat dolor*] Fatuum hoc, est centum confirmetur libris. Solus aurespex ille *Tuscus* hoc ostentum procurat. habet enim : *dirus immittat cinis*. Scribe : *dirus immittat Sinis*. *Pityocampes* scilicet ille alligatus arbori flexa remittat & distrahi faciat. Ideo sequitur *Sparfus*, quod est disceptus, non humi stratus, ut interpretantur. *Hippolyto* : *membra quis scivus Sinis*, *Aut quis Procrustes sparfit*. *Gronovius*.

1395. *Quod impelli*] In quod vires exercere potero cum victoriæ spe. *Farnabius*.

1397. *Sed dura series operis*] Ineptissimi illi codices cum suo duro serpente. Nihil altero sanius. At quod sequitur,

Favet cruentis forsitan morbis dolor, merito turbant. *Favet* illi vel *fovetur*. At *Florentiæ*, *Pavit*, dein, *morbos labor*. Repone ergo : & *longus tibi Pavit cruentos forsitan morbos labor*. Qui multis ærumnis & incommodis jactantur, nec curam possunt adhibere corpori, plerumque graves morborum causas colligunt. Hoc etiam *Alcmena* nunc interpretatur *evenisse filio*. *Gronovius*.

1400. *Nuda*] *Inermis*. *Farnabius*.
 1401. *In orbe mecum veniat*] In aliis *Mss* inquit *Delirius* : *In orbe veniat, veniat huc* : orta hæc varietas, quia in quibusdam *Mss*. tantum, *In orbem veniat huc aliquis mihi* : unde typographi tibicenem addidere carmini alii alium. Sic ille. At *Scaliger*, *in orbe venire* putat usurpare auctorem pro eo quod Græci *ὀπίσθον χερσῶν*, cominus pugnare, manus conferere. Ita illudant corruptæ scripturæ summorum virorum ingeniiis. Prodigiose viciatum locum ostendit *Florentinus* duobus etiam versibus transpositis. Sic ibi : *Vbi morbus ? ubinam est desine adhuc aliquid mali In orbe*. Scribe : *Vbi morbus : ubinam est ? estne adhuc aliquid mali In orbe ? veniat, veniat huc. aliquis mihi*. En tradat arcus. nuda sufficiet manus. *Procedat, agedum, huc*. Vel, *Vbi mor-*
 bus ?

Proced
 Excussi
 Remov
 Rapit
 scelus
 Dolor
 Cur dei
 Obire
 Vel sce
 Ignavu
 De me
 Sopore
 Gravic
 Favete
 Misera
 servat
 Corpu

ubi
 abne in
 quæ nu
 secundu
 arcu de
 ne eripe
 dicere :
 rius.
 1403.
 sumas,
 Delirius
 detoti Fl
 modum
 suam
 pel sum
 Idem.

Procedat, agendum, huc. *Alc.* Hei mihi, sensum quoque
Excussit ille nimius impulsus dolor.

Removete, quæso, tela, & infestas, precor,
Rapite hinc sagittas. igne suffusa genæ 1405

Scelus minantur. quas petam latebras anus?
Dolor iste furor est. Herculem solus domat.

Cur deinde latebras aut fugam vecors petam?
Obire forti meruit Alcmene manu.

Vel scelere pereat, ante quam letum mihi 1410
Ignavus aliquis mandet, ac turpis manus

De me triumphet. ecce, lassatus malis
Sopore fessas alligat venas dolor,

Gravique anhelum pectus impulsu quatit.
Favete, superi. si mihi gnatum inclitum 1415

Miseræ negatis; vindicem saltem precor
Servate terris. abeat excussus dolor,

Corpusque vires reparet Herculeum suas.

HYL-

buis? ubinam pestis? estne aliquid mali
Adhuc in orbe? veniat huc, &c. Ne quis
puer nudam manum dici cum arcu,
sciendum primo quidem poscere illum
arcus, dein quasi mutato consilio, &
ne expectato quidem, dum tradantur,
dicere: *nuda sufficiet manus.* Grono-
vius.

1403. *Nimius impulsus dolor.*] Lip-
sianus, Gruterianus, Flor. *impulsans.*
Delirius *nimius impulsu.* Sed in præce-
denti Flor. quoque *sensum*, quemad-
modum & Heinlianus. Lege igitur:
sensum quoque Excussit illi nimius im-
impulsus dolor. Labetaurum, cversum.
Idem.

1405. *Ignesuffusa genæ*] Flor. *suffusa.*
Idem. Igne] Rubore, sanguine, ardore.
Farnabius.

1406. *Qua fuga latebras petam?*]
Florent. *quas etiam latebras anus.*
Scribe: *quas petam latebras anus?*
Gronovius.

1409. *Obire forti meruit*] Gruterus
septem Pall. observat habere, *memi-*
nit; duos tantum accedere nupere vul-
gato *meruit*: quod videri etiam dam-
nasse cum Mss suis Delirius. Si fecit,
lapsus est. nam Florent. *meruit.* Grono-
novius.

1412. *Ecce,*] Act. 4. Herc. Fur. v.
1043. *Farnabius.*

HYLLUS. ALCMENA. HERCULES.
PHILOCTETES Muta Persona.

Reversus Hyllus nunciat Herculi, Deianiram, postquam se Nessi dolo deceptam comperisset, sibi mortem conscivisse.

Hyl. **P**ro lux acerba, pro capax scelerum dies!
Nurus Tonantis occidit, natus jacet. 1420

Nepos supersum, scelere materno hic perit;

Fraude illa capta est, quis per annorum vices,

Totoque in ævo poterit ærumnas senex

Referre tantas? unus eripiet dies

Parentem utrumque, cætera ut fileam mala, 1425

Parcamque fatis, Herculem amitto patrem.

Alcm. Compesce voces inclitum Alcidae genus,
Miseræque fato similis Alcmene nepos.

Longus dolorem forsitan vincet sopor,

Sed ecce lassam deserit mentem quies, 1430

Redditque morbo corpus, & luctus mihi.

Herc. Quid hoc? rigenti cernitur Trachin jugo.

Et inter astra positus evasi genus

Mor-

1419. *Pro capax scelerum dolor!* Raphaelingius è conjectura correxit: *pro capax scelerum dies*. Quo contempto Delcius interpungit: *pro capax scelerum! dolor!* Gruterus dolorem facit scelerum capacem, quod ejus impulsu Deianira fecerit duplex scelus & maritum & seipsam occidendo. Acute: sed Raphaelingianum sancit Florentinus. Gronovius.

1420. *Nurus*] Deianira. Farnabius.

1421. *Nepos*] Hercules. Idem.

1424. *Vnus eripiet dies*] Flor. eripuit. Etsi enim luctabatur adhuc cum morbo Hercules, tamen pro deposito habebatur. Gronovius. *Vnus eripiet*] In Sophoclis Trachiniis, non quidem hoc ipse Hyllus queritur, sed nutrit introductur inquis; Κλαίων δ' ἔνευ' ἐν δρυὶν ἑσπίδ' ἄνευ Πατρὸς τ'

ὄνειδος τ' ἀρ' ἄνευ' ἑσπίδ' ἑσπίδ' Δελτίου.

1428. *Miseræque fato similis*] Al. nato. Scribe: *Miseræque, patri similis, Alcmene nepos*. Quamquam istud possit explicari, juxta orbis. Gronovius. *Miseræque*] Æque miser; atque ego. Farnabius.

1429. *Longus*] Tantisper ergo dormiat quoad concoxerit perniciosum hunc humorem, qui furoris causa. Hercul. Fur. 1077. Idem.

1431. *Morbo*] Doloti, seu furori. Idem. Et luctus quoque] Flor. luctum. Gronovius.

1432. *Quid hoc*] Discusso sopore, Hercules apothecosin suam velut extasi raptus cernere videtur, seu propinqua morte vaticinatur. Farnabius. Trachin] Supra v. 135. Idem.

1437. Cæle-

Mortale tandem. quis mihi cœlum parat?
 Te te, pater, jam video: placatam quoque 1435
 Specto novercam. qui sonus nostras ferit
 Cœlestis aures? Juno me generum vocat.
 Video nitentem regiam clari ætheris,
 Phœbique tritam flammea zonam rota.
 Cubile video noctis. hinc tenebras vocat. 1440
 Quid hoc? quis axem cludit, & ab ipsis, pater,
 Deducit astris? ora Phœbeus modo
 Afflabat axis. tam prope à cœlo fui.
 Trachina video. quis mihi terras dedit?
 Modò nempe me infra steterat, ac totus mihi 1445
 Suppositus orbis. tam bene excideras, dolor.
 Cogis fateri. parce, & hanc vocem occupa.
 Hæc, Hylle, dona matris. hoc munus parat.

Utinam

1437. *Cœlestis*] E Pythagoræorum sententia, qui concentum quendam & harmoniam effici corporum cœlestium motu credebant. *Farnabius. Generum*] Hebe mihi desponsa. *Idem.*

1438. *Video nitentem*] Vett. *intertam.* unde Lipsius: *Videone versam:* Delirius, micantem vel parentem.

1439. *Tritam*] Zonam torridam. *Farnabius.*

1440. *Cubile*] *Redditus terris videtur.* *Idem.* *Hinc tenebras vocat*] Flor. *hinc tenebrae vocant.* Gronovius.

1441. *Et ab ipsis, pater, Deducor*] Pal. uni abest particula, *ab:* unde Gruterus, si sui esset arbitrii aliquid innovare, fecerit: *ab ipsis, pater.* aut *hei ipsis.* Remittit illi curam Florentinus exhibendo: *Deducit astris.* mox idem à cœlo, ut Lipsianus: sed paullo ante: *video nitentem.* Gronovius.

1443. *Afflabat axis, tam prope*] In eodem suo delirio hæc enunciat & eidem rei. Hem, inquit, ubi ego nunc? iterum in terris: paulo ante juxta Phœbum. *Lipsius. Tam prope*] Ita Hercule. *Fur. v. 977.* *Farnabius.*

1445. *Modo nempe me infra*] Flor.

Oeteo modo inferas te peracto tuus fuit. Scribe: *Oete modo infra steterat ac totus fuit Suppositus orbis.* Non est mirum, quum videretur sibi è cœlo despicere inferiora, potissimum apparuisse falso visui Oeten, in qua erat. *Gronovius.*

1445. *Excideras*] Mihi modo in cœlos per extasin raptò. *Farnabius.*

1447. *Cogis fateri*] Nempè, ô dolor, me victum & impatem tibi. Hinc reversus ad se, *parce,* inquit, ô miser, & tolerantia tua tam turpem confessionem anteverte: priusquam talis vox excidat tibi, te comprime. Inde Hyl- lum alloquitur: ut vaga subjicit dolor. *Parce, ut parce te verbis.* Appuleius lib. 1. Miles. *Parce, inquit, in feminam divinam, ne quam tibi lingua intemperantia noxam contrahas.* Frustra transponunt versum aut sudant interpretando. *Gronovius.*

1448. *Hæc, Hylle, dona*] Ut moriens Atarus. *Τῶν τε, ὡ κεφάλων, ἐπιχρῆσθαι βασιλικῆς Φιλίας.* Hippolytus apud Euripidem: *Ὡ δῶρα πατρὸς σε Ποσειδῶν πικρῶ.* *Idem.* *Matris*] *Τῶν τε,* id est, *Deianæ.* *Farnabius.*

Utinam liceret stipite ingesto impiam
Effringere animam, quale Amazonium malum 1450
Circa nivalis Caucaſi domui latus.

O clara Megara, tune, cum furerem, mihi
Conjux fuiſti? ſtipitem atque arcus date.
Dextra inquinetur. laudibus maculam imprimam.
Summus legatur ſcœmina Hercules labor. 1455

Hyl. Compeſce diras, genitor, irarum minas.
Habet. peractum eſt. quas petis pœnas, dedit.
Sua perempta dextera mater jacet.

Herc. Cœci dolores. manibus irati Hercules
Occidere meruit. perdidit comitem Lichas 1460
Sæuire in ipſum corpus exanime impetus

Atque ira cogit. cur minis noſtris caret?
Ipſum cadaver pabulum accipiant feræ.

Hyl. Plus miſera læſo doluit. hinc aliquid quoque
Detrahare velles. occidit dextra ſua, 1465
Tuo dolore, plura, quam poſcis, tulit.

Sed non cruentæ ſcleribus nuptæ jaces,
Nec fraude matris. Neſſus hos ſtruxit dolos;
Ictus ſagittis qui tuis vitam exſpuit.

CRIORE

1450. *Quale Amazonium*] Forte, ſe ſimile letum illatorum fuiſſe Deianiræ, quale intulerat Lichæ, niſi ipſa præoccupalſet ſaum: Licham igitur perdidit comitem. *Grut.* Sic Troad. v. 308. *Paremque poſcit Priamum.*

1452. *Tune*] Dignior ſane fuit Deianira quæ ſurentis Herculi. uxor eſſet. *Idem.*

1457. *Habet*] Scil. vulnus. Formula à ludo gladiatorio ſumpta. ubi ſi gladiatorum alter vulnus accepiſſet; acclamabat adveiſarius & ſpectatores: *Hoc habet.* Agamemnon. v. 895. *Idem.*

1459. *Cœci dolores*] *Florent. Recte dolores.* Grotius: *Cæſi dolores.* Gronovius.

1460. *Perdidit comitem*] Interpretationes aliorum non faciunt ad meum ſtomachum. Puto Herculem innuere,

ſe ſimile letum illatorum fuiſſe Deianiræ, quale intulerat Lichæ, niſi ipſa præoccupalſet ſaum: Licham igitur perdidit comitem. *Grut.* Sic Troad. v. 308. *Paremque poſcit Priamum.*

1464. *Plus miſera*] Plus vel te, quem læſi.

1465. *Hinc aliquid quoque Detrahare velles*] Vt poſſima pars Pall. & Florentinus: *hinc aliquid quoque.* Statim idem: *occidit dextra ſua. Tuo dolori.* Gronovius. *Hinc aliquid*] Al. *hinc. i. doloris ſui aliquid.* Farnabius.

1466. *Tuo dolore*] Quem de te conceperat, dolore. *Idem.*

1469. *Sagittis qui tuam vitam expulit*] Haud dubie, exſpuit, ut ſupra: eſt ſic quoque Florentinus: vulgares, *extulit.* Vident hoc quoque Delcius, & Zinzerlingus. Gronovius.

Cruore tincta est palla semiferi, pater, 1470

Nessusque nunc has exigit pœnas sibi.

Herc. Habet. peractum est. fata se nostra explicant.

Lux ista summa est. quercus hanc sortem mihi

Fatidica quondam dederat, & Parnassio

Cirrhæa quatiens templa mugitu nemus: 1475

„Dextra perempti, victor Alcide, viri

„Olim jacebis. hic tibi emenso freta,

„Terrasque, & umbras, finis extremus datur.

Nil querimur ultra. decuit hunc finem dari,

Ne quis superstes Herculis victor foret. 1480

Nunc mors legatur clara, memoranda, inclita,

Me digna prorsus. nobilem hunc faciam diem.

Cædatur omnis silva, & Oetæum nemus

Suscipiat ignis. Herculem accipiat rogos.

Sed

1470. *Semiferi*] Centauri. *Farn.*

1471. *Sibi*] Sux necis ultionem. *Idem.*

1472. *Habet. peractum*] Vt paullo ante v. 1457. noui, bene habet, quod allinunt. *Habet*, scilicet Hercules *καταλείπει τὴν πληρῆν*. *Gronovius*. *Habet, peractum est*] Bene habet, satis est. *Farnabius*. Porro decorum hoc loco non sterit Herculis persona diligentius seruari, quam Sophocles; qui Herculem, ut intellexit mortem sibi instate, viro forti non satis dignas voces tribuit: Ἰὸς ἰὸς δὴ σὴν. οὐχ οὐ μὲν τάλας. Ὀ λάλ', ἔλω λα. φέρσ' ἐκέτ' ἐστὶ μὲν. Οἶμος. Quis quæro virorum? eja mitto virosum, quæ quæro muliercula tam flebiliter ejulare? *Deltius*.

1473. *Quercus*] *Med. v. 349. Farnabius.*

1475. *Cirrhæa*] *Oed. v. 269. Idem.*

Mugitu] Oraculi Delphici responso. ex adyto *Cumæa Sibylla* Horrendas canit ambages, antroque remugit. *Idem.*

1476. *Dextra*] *Εὐρι γδ ἰὸ τὴν φωνὴν ἐκ πατρὸς πάλαι, Πρὸς τὸ πρῶτον μὲν δὲνός τινος ὑπο. ΑΔ' ἔτι γδ ἐστὶ φθὴ μὲν οὐδὲν τὸς πάλαι.*

Hæc sunt verba oraculi Dodonæi quod Herculi olim datum fuit; nempe quod ab hoste defuncto esset interficiendus. *Idem. Victor Alcide*] Casus vocandi est: nam verba sunt oraculi Dodonæi, quod Herculi olim datum fuit; nempe quod ab hoste defuncto esset interficiendus. Verba hujus oraculi nusquam legi, ut & illius quod Tragedia quinta de Oedipo commemoratur. *Idem.*

1477. *Olim jacebis*] Hæc vox, ut Nonius & Servius scribunt, etiam futurum tempus significat. Sic hic capitur, & apud Virgilium; *Huncto olim caelo spoliis Orientis onustum Accipies sicura*. Romæ in quodam marmore Transiberinæ regionis sculptum est: *Quisquis es, aut olim nostra de stirpe futurus, sis memor antiqui nominis & tituli*. *Deltius*.

1481. *Legatur*] Apparetur vel mormoretur. *Farnabius*.

1484. *Et Oetæum nemus Suscipiat ignis*.] *Malit Gruterus* litera interjecta *ignis*. quod habeat Scholiastes. & *Mss.* sane præferre omnes *ignem*. *Sed Flor.* *Concipiat*. *Legè*: & *Oetæum nemus*

Con-

Sed ante mortem, tu genus Pæantium, 1485
 Hoc triste nobis, juvenis, officium appara.
 Herculea totum flamma succendat diem.
 Ad te preces nunc, Hylle, supremas fero.
 Est clara captas inter, in vultu genus
 Regnumque referens, Euryto virgo edita, 1490
 Iole. tuis hanc facibus & thalamis para.
 Victor cruentus abstuli patriam, lares,
 Nihilque miseræ præter Alcidem dedi;
 Et iste rapitur. penset ærumnas suas:
 Jovis nepotem foveat, & natum Herculis. 1495
 Tibi illa pariat quidquid ex nobis habet.
 Tuque ipsa planctus pone funereos, precor,
 O clara genitrix. vivit Alcides tuus.
 Virtute nostra pellicem feci tuam
 Credi novercam. sive nascente Hercule 1500
 Nox

Concipiat igni. vel, Corripiat. Gronovius.

1485. *Sed ante mortem*] Dignam Senecæ sententiam reduxi in Suspicionibus meis, aliâ distinctione; *Herculem accipiat rogus. Sed ante mortem. Tu genus, &c.* Vult enim vivus adhuc comburi. Gruter. Genus] Philoçteta, Pæantis fil. Farnabius.

1486. *Triste*] Funebre, ut pyram extruat. Idem.

1489. *Est clara, captas inter incul-tas,*] Lipsius monuit in Ms. esse *incul-tum*: itaque se facere, *inclitum*, & male *Regnum* potius quam *Regum*. Amicus qui tam multa de illo mutatus est, non potest hoc pati: ab se olim hæc restituta: alios eodem modo, sed occupata. Cæterum neuter habet, cur in illo *inclitum* glorieur, quippe quod sit contra legem versus, quam sibi auctor dixerat. Scaliger, *inter Oechalias*. Florentinus autem: *Est clara captas inter, in vultu genus Regnumque referens* Gronovius. Genus *regnumque*] Regium genus; & 246.

1490. Farnabius. Euryto] Rege Oechaliaz. Idem.

1491. *Facibus & flammis para.*] Egregie hic quoque Etruscus: *facibus & thalamis para*. Et tamen memini Ovidiani de Circe: *Neque enim flammis habet aptius ulla Talibus ingenium*. Sed non omnia ubique decent. Statim idem, ut Lipsianus: *abstuli patriam lares. non patri a lare*. Gronovius. *Facibus*] Nuptialibus, Thebaid. v. 263. & 507. Farnabius.

1492. *Cruentus*] Patrem illius & fratres interficiens. Idem.

1495. *Nepotem*] Te. Idem.
 1497. *Planctus pone funebres*] Flor. *funereos, precor*. Et sequenti: *vivet Alcides tibi, non tuus*. Gronovius.

1499. *Virtute*] Approbando me ex te natum Iovis esse filium magis ingenium, quam quos ex Ilunone genuit. mox v. 1509. Farnabius.

1501. *Nox illa*] Geminata. Herc. Fur. v. 24. Idem. *Sive mortali*] Etiam si mortalis quispiam fuisset pater non Jupiter, virtute tamen mea

Nox illa certa est, siue mortalis meus
Pater est: licet sit falsa progenies mihi;
Materna culpa cesset, & crimen Jovis;
Merui parentem, contuli cœlo decus.

Natura me concepit in laudes Jovis. 1505

Quin ipse quamquam Juppiter credi meus
Pater esse gaudet. parce jam lacrimis, parens.
Superba matres inter Argolicas eris.

Quid tale Juno genuit, æthereum gerens
Sceptrum, & Tonanti nupta? mortali tamen 1510

Cœlum tenens invidit? Alciden suum
Dici esse voluit. perage nunc, Titan, vices

Solus relictus. ille, qui vester comes
Ubique fueram, Tartara & Manes peto.

Hanc tamen ad imos perferam laudem inclitam, 1515

Quod nulla pestis vicit Alciden palam,
Omnemque pestem vicit Alcides palam.

C H O

mea feci, ut Iovis credar progenies.

Idem. 1504. Contuli] Virtute mea cœlum
decoravi. Idem.

1507. Parce jam lacrimis meis] Lip-
sius docuerat è scripto legendum:
parce jam lacrimis, parens. Quod ut
honestam speciem rejiciendi habeant,
meis, interpretantur mihi impensis,
pro me fufis. Sed nemo ira locutus est
unquam. Deinde & Florentinus, ut
Lipfianus. Gronovius.

1509. Quid tale Juno peperit] Lip-
fianus vaviam lectionem in contex-
tum recepit; expuncto alio vocabu-
lo, ut versui constarent necessarii pe-

des: Quid tale genuit, peperit. Quod
ille approbat, metius amici notam.
At Gruerus inde suspicatus, primo
fuisse: Quid tale Juno genuit: muta-
tumque ab eis, qui gignere putabant
virorum tantum. Rem acu tetigit, sic
enim Florentinus. Idem.

1510. Invidit? Alciden] Distingue:
Mortali patri Cœlum tenens invidit
Alciden: suum Dici esse voluit. Nisi &
malis: Dici ipse voluit. Idem.

1515. Ubique] Sup. v. 41. Farna-
bius.

1516. Pestis vicit Alcidem palam]
Florent. fudit Alciden palam. Gro-
novius.

1519. Præ-

CHORUS.

Solem orat, ut toti mundo Hercules mortem nunciet. Hercules apothefosim prædicat, Iovemque precatur, ut vel nulli producantur tyranni, Jere, monstra, vel alius sufficiatur Herc. malorum vindex.

O decus mundi, radiate Titan,
Cujus ad primos Hecate vaporeis
Lassa nocturnæ levat ora bigæ,
Dic sub Aurora positis Sabæi,
Dic sub Occasu positis Iberis,
Quique ferventi quatiuntur axe,
Quique sub plauastro patiuntur Urse;

1520

Dic

1519. *Primos*] Aurotam tepidos recipientem radios. *Farnabius. Hecate*] Luna *Hipp. v. 411. Idem.*

1520. *Lassa*] Quo incipiente calorem fundere, equos Luna defatigatos nocturno penso disjungit. *Delr. Bigæ,*] *Agamem. v. 812. Farnabius.*

1521. *Sabæi*] Arabiæ Felicis incolis. *Idem.*

1522. *Iberis*] Hispanis. *Idem.*

1523. *Quique ferventem patiuntur axem,*] Flor. præclare: *ferventi quatiuntur axe.* Quibus ante ceteros terræ habitatores vicina sol curru suo in campis æthereis quatit. Loquitur ut solent de equis aut turba hominum vel animalium super solum trepidantium. *Lucretius lib. 2. Et circumvolitant equiter: mediasque repente tramittunt valido quatientes impete campos.* *Virgilius 11. Æn. equitum levia improbus arma præmisit, quaterent campos.* *Petroneus: Venator saltus canibus quatit.* *Silius lib. 2. & lato quatit agmine campos.* Vel, quos merities sibi propiores æstu agitat. *Axem* ferventem vel curru solis vel polum Australem intelliget licet: de quo quasi calido loquuntur veteres, etsi eundem non minus quam Arcticum horrere frigoribus ipsi non ignoraverint. Nec repugnant hæc verba opinioni veterum communi, torridam Zonam inhabitabilem facientium. Et-

enim plauastro Urse, aut ferventi axi suppositi dicuntur, non ad perpendicularium subjacentes, sed qui in Zonis habitabilibus huic vel illi proximi agunt. *Gronovius. Ferventem*] Torridam zonam, quam tamen veteres sentiebant non habitabilem præ nimio calore, *Farnabius.*

1524. *Quique sub plauastro patiuntur Urse,*] *Scaliger Criticen* jubet videre, quem locum hic habere possit, *patriuntur.* Vidit, & scit suum habere: neque repetitum ex antecedente versu, sed hinc in eum translatum. Est autem *patri* hic vivere, durare, sustentare, sustinere se, tolerare vitam, verbo *Annæi* valde amato, ut supra notavimus. Vidit eadem, quod *Scaliger* affirmabat scire se auctorem scripsisse, *patriuntur,* eum falli, & hoc esse nihili. *Geotius,* *spatiuntur.* Sed mutandum nihil est, nisi auctoritate Florent. huic eo, qui antecedit vulgo, priorem dare velis. Quod cur nolis, nulla ratio est. *Gronovius. Plauastro*] Septem stellis in plaustrum *Ægeæ* formatis. *Farnabius.*

Has septem stellas docent ab Homero & Græcis *ἑπτάσταν* dici, & propinquum sidus *βούρταν*; illas à Latinis *septem triones* vocari, à boum similitudine, quia Romani olim boves terræ cultores, *triones*, quasi *triones* nomi-
na nã-

Dic ad aternos properare Manes 1525

Herculem, & regnum Canis inquieti,

Unde non unquam remeavit ullus.

Sume, quos nubes radios sequantur.

Pallidus mœstas specularè terras,

Et caput turpes nebulae pererrent. 1530

Quando, prò Titan, ubi, quo sub axe

Herculem in terris alium sequeris?

Quas manus, orbis miser, invocabis,

Si qua sub Lerna numerosa pestis

Sparget in centum rabiem dracones? 1535

Arcadum si quis, populi vetusti,

Fecerit silvas aper inquietas?

Thraciæ si quis Rhodopes alumnus

Durior terris Helices nivosae

Sparget humano stabulum cruore? 1540

Quis dabit pacem populo timenti,

Si

nominabant: ipsæ vero septem stellæ ita locatæ sunt, ut fere duos trigonos faciant, & quandam cum Boote axis vel remonis speciem exhibeant, ita Varro lib. 6. de Ling. Latina, & Gellius lib. 2. cap. 21. *De tr. Vrsæ*;] *Herc. Fur. v. 129. Farnabius.*

1525. *Dic ad aternos*] Flor. *Dic sub aternos.* Gronovius.

1526. *Inquieti*] *Pervigilii*, vel, qui *latratu ea regna trifauci Personat.* Farn.

1528. *Sume*] *Sume nubilam faciem & tristem.* Idem.

1531. *Pro Titan, ubi quove, summe*] *Palam meliorem scripturam Lipsiani codicis, ubi, quo sub axe Herculem; faceret Gruterus: sed propugnare alterum Mfl. omnes. At hoc solum propugnat Flor. illis omnibus pensior.* Gronovius.

1532. *Herculem*] *Herculis quidem nomen strenui, omnibus & claris vitis à veteribus tributum, quos alii 63. alii 43. numerant.* Farnabius.

1535. *Sub terra numerosa pestis* Spar-

get intentam] *Vbi nunc numerus ille codicum inanis, cui singuli scilicet, non sequendi quamvis optimi, decedere debeant. Muti omnes, quasi in silentium regno. At Florent. ille admirabilis: Quas manus orbis miser invocabit, Si qua sub Lerna numerosa pestis Sparget in centum rabiem dracones?* Egregia restitucio & omnibus partibus cum plana, tum elegans. Lerna domicilium Hydæ. *Sparget*, sparsam & diffusam habebit per centum angulium capita. *Plinius lib. 11. cap. 37. de cornibus animalium: Nec alibi major natura lascivia. Sparsit hæc in ramos, ut cervorum.* At, ne verbum hoc repetatur sine causa, v. 1540. malo: *Pascet humano stabulum cruore.* Gronovius.

1536. *Arcadum si quis, populi vetusti,*] *Flor. si quis populi vetustus.* *Vt illud Virgilio: Nescio quis teneros oculis mihi fascinat agnos.* Gronovius. *Arcadum*] *Hippol. 783. Farnabius.*

1537. *Aper*] *Sus Manalius.* Idem.

1538. *Thracia*] *Diomedes Thraciæ*

Si quid irati superi per urbes
 Jufferint nasci? jacet omnibus par,
 Quem parem tellus genuit Tonanti.
 Planctus immensas resonet per urbes,
 Et comas nullo cohibente nodo,
 Fœmina exertos feriat lacertos;
 Solaque obductis foribus deorum,
 Templâ securæ pateant novercæ.
 Vadis ad Lethen Stygiumque littus,
 Unde te nullæ referent carinæ.
 Vadis ad Manes miserandus, unde
 Morte divicta tuleras triumphum.
 Umbra nudatis venies lacertis,
 Languido vultu, tenuique collo:
 Teque non solum feret illa puppis.
 Non tamen viles eris inter umbras;
 Æaconque inter, geminosque Cretas,
 Facta discernes, feries tyrannos.

1545

1550

1555

Par-

cæ rex. Herc. Fu. 225. *Farnabius.*

1543. *Par.*] Robore & fortitudi-
 ne modo, vel moriens sicut alii. *Idem.*

1544. *Parem*] Sup. v. 6. *Idem.*

1545. *Planctus*] Pro mote lugen-
 tium. vid. Troad. v. 82. *Idem.*

1547. *Fœmina exertos feriat lacer-
 tos.*] Florent. *Fœmina exertos feriant.*
Gronovius.

1548. *Solaque*] Sup. v. 746. *Farn.*

1550. *Vadis*] *Ἀπογῶν εἰς δὲ Λεθῶν*
ἤνυστος. *Idem.*

1553. *Morte*] Herc. Fu. act. 5. *Id.*
 1554. *Nudatis*] Umbras enim quam
 in vivis habuerant, imaginem recinere
 credebant veteres. *Idem.*

1555. *Trepidique collo.*] Flor. *ten-
 uisque collo. Tenuari* corpora & *at-
 tenuari* dicuntur morbis, & proprium
 est Umbrarum, *tenuis* & *exiles* vocati.
Gronovius.

1556. *Non solum*] Vt quondam, ne
 mergeretur gemens *cymba* *futilis* *sub*
pondere, *Farnabius.*

1558. *Geminisque*] Rhadamanthum
 & Æacum Cretæ reges; quos propter
 justitiam infernis umbrarum judiciis
 præfecit Jupiter. Herc. Fu. 732. *Idem.*

1559. *Fata discernes. fieri tyranni*] *Idem.*
 Alios aliter hæc rapuisse in medicinam
 notat Gruterus: hanc vero esse Pall.
 meliorum lætionem, nisi quod iis
 præterea, *Æacosque* Nimirum Del-
 rius fecerat, *Facta discernens.* Melius
 utique quam isti. nam *facta discernere*
 est distinguere laudanda & puniendâ;
 discrimen facere meritum & scelerum:
 ut pro iis aut absolvatur reus aut
 damnetur. At *discernere fata* quid sit,
 propemodum nescio. Ipse tamen: ju-
 dicium est *facta discernere*, & pro factis
 infligere pœnas; quas si *fata* vocati
 contendis, esto, parum refert. Ne tam
 festina, vir optime: sane parum refert,
 si parum refert, Solis an Athenis viva-
 mus. Potes mihi ostendere, qui dixe-
 rit *discernere pœnas*, aut *discernere* om-
 nino pro dittribuere? Dein Lipsianus
feries

Parcite
 Laudis
 Dumque
 In tua
 Sed loc
 Sedis A
 An gra
 An sub
 Unde c
 Audies
 Deprim
 Tutus
 Horrid
 Det pa
 Ne tuo
 Altra c
 Vere d

ries ty
 sic tar
 scencia,
 nis serie
 h. 2. qu
 mox tra
 tam Æ
 Æaconque
 1560. I
 ces. Sed
 major sup
 ter. Num
 tras. Vel
 dum. Id
 1561.
 nocens. I
 1562.
 nus in p
 sequuntur
 detantur
 Minimus
 licentia
 1564.
 sim locur
 di. Geor

Parcite, ô dites, inhibete dextras. 1560

Laudis est, purum tenuisse ferrum.

Dumque regnabas, minimum cruentis

In tuas urbes licuisse fatis.

Sed locum virtus habet inter astra.

Sedis Arctœ spatium tenebis? 1565

An gravis Titan ubi promit æstus?

An sub Occasu tepido nirebis,

Unde commissio resonare ponto

Audies Calpen? loca quæ sereni

Deprimes cœli? quis erit recepto 1570

Tutus Alcida locus inter astra?

Horrido tantum procul à Leone

Det pater sedes, calidoque Cancro;

Ne tuo vultu tremefacta, leges

Astra conturbent, trepidetque Titan. 1575

Vere dum flores venient tepenti,

Et

*feries tyrannos. Id vel respicere piguit. At sic tamen, parvula admodum differentia, codex optimus: Facta discernens feriens tyrannos. Claud. in Ruf. lib. 2. quos nolle fateri viderit, ad malamox transmittit verbera fratris. Idem etiam Lacofque. Ex quo faciendum: *Aaconque inter.* Gronovius.*

1560. *Parcite, ô dites,*] Flor. ô duces. Sed lex versus repugnat. Heinf. major supra scriptum habebat, *immites. Num, Parcite, elatas inhibete dextrarum. Vel adductas.* nempe ad cædendum. *Idem.*

1561. *Purum*] Incrementum, innocens. Farnabius.

1562. *Minimum cruentis*] Flor *minimum in procellis.* Latet aliquid. Quæ sequuntur usque ad finem chori, desiderantur in Florentino. Gronovius. *Minimum*] Minimum permittere tuæ licentiæ in subditorum vitas. Farnab.

1564. *Sed locum virtus habet inter astra; Sed*] Grotius: *Sin locum virtus habet inter astra; Sed*. Gronovius.

1565. *Sedis Arctœ*] *Tibi numine ab omni Cedetur, jurisque tui natura relinquet. Quis deus esse velis, ubi regnum ponere mundi. Sed neque in Arctœo sedem tibi legeris orbe, Nec polus adversi calidus qua vergitur Austri.* Farnabius.

1568. *Commissio*] *Gaditano utrinque fieto resonare Calpen bimarem audies.* vide & Herc. Fur. 236. Farn.

1570. *Quis erit*] *Etheris immensi partem si presseris unam, Sentiet axis onus. librati pondera cœli Orbe tene medio: pars ætheris illa sereni Tota vacet. Idem. Recepto tutus Alcide*] Delrius è Mog. notat recepti: & sic plerique codd. Gruteri: unde is exterminavit recepto, quasi minus erectum. Immo scribendum recepto *Tutus Alcide* vel *Alcide*, sexto casu. Quis erit locus cœli, quem receptus & ibi tanquam in statione positus Hercules tutum præstabit, vel si cœlum oppugnent Gigantes? Non enim Herculem decet loco tutum esse, sed Hercule locum. Gron.

1572. *A Leone*] *Thyest. v. 852. F.*

1577. Co-

Et comam filvis hiemes recident,
 Vel comam filvis revocabit æstas;
 Pomaque autumnò fugiente cedent,
 Nulla te terris rapiet vetustas.
 Tu comes Phœbo, comes ibis astris.
 Ante nascetur seges in profundo,
 Vel fretum dulci resonabit unda;
 Ante descendet glacialis Ursa
 Sidus & Ponto vetito fruetur,
 Quam tuas laudes populi quiescant.
 Te pater rerum, miseri precamur,
 Nulla nascatur fera, nulla pestis.
 Non duces favos miseranda tellus
 Horreat: nulla dominetur aula,
 Qui putet solum decus esse regni,
 Semper impensum tenuisse ferrum.

1580

1583

1590

Si

1577. *Comam*] Arboribus frondes.
 Farn.

1583. *Fretum*] Prius mare dulce-
 scet. *Idem*.

1584. *Ante*] Thyest. v. 476. *Idem*.

1585. *Ponto vetito*] Causam cur ne-
 queat mari mergi veriorum putant;
 quia circulus Arcticus altior est nostro
 Horizonte, ideo sidera illa Arctica no-
 bis nequeunt occidere. vide Brodæum
 lib. 5. miscell. cap. 25 & inf. Thyest.
 472. *Delr*.

1585. *Quam tuas laudes populi quie-
 scant*] Sermonis hæc genimula, si præ-
 ferrem usum antiquæ locutionis spec-
 tetur, quæ non raro verba absoluta pro
 agentibus usurpat. *Laudes* itaque *po-
 puli quiescant*, est, à laudibus sive lau-
 dando quiescant, quomodo & Maro
 in Bucolicis dixit, *requierunt suos cur-
 sus flumina*, id est, à cultibus suis. Ait
 enim, *Et mutata suos requierunt flumi-
 na cursus*. Quadrigarius Annal. 1. cum
 potuisset eodem modo loqui, maluit
 gignendi casu, sed eidem archaismo
 insistens, dicere, *quiescere pugna*. Ma-

nu, inquit, significare cepit utriusque, ut
quiescerent pugna. Qui aliter & incle-
 mentius de Tragici illo loco stauere-
 runt, quomodo iudicium sequar? Ego
 sane in partem benigniorem propen-
 sior, malim antiquitati suum hic jus &
 linguam relinqui. *Pontan*. *Quiescant*]
 Taceant. Farn.

1589. *Duces*] Tyrannos. *Idem*.

1590. *Habeat nec aula*] Placet om-
 nino correctio Lipsii: *Horreat nulla*:
 quicquid contradicat Scaliger, cuius
 admonitio de partibus temporibus alibi
 locum habet. Apud Horatium quoque
 non dubito, quin bene restituerit Au-
 rarus: *Nec Martiales hadulei lupos*.
Impensum quoque frustra tueretur Scali-
 ger. Lipsianus (nam Flor. ab illo ver-
 su: *Sed locum virtus*, usque ad finem
 chori nos destituit) & omnes fere co-
 dices, *impensum*, id est, occupatum,
 evaginatum & vibratum, nunquam
 otiosum. Imago à pecunia Contra-
 ria vox Hannibalis, *Parce ferro*. Gron.

1592. *Semper impensum*] Ferro non
 parcere. Farnabius.

1597. T. 4

Si quid in terris iterum timetur,
Vindicem terræ petimus relictæ.

Hem, quid hoc? mundus tonat. ecce, mæret, 1595

Mœret Alcida pater. an deorum
Clamor, an vox est timidæ novercæ?

Hercule an viso fugit astra Juno?

Lassus an pondus titubavit Atlas?

An magis diri tremuere Manes 1600

Herculem? & visum canis inferorum

Fugit abruptis trepidus catenis?

Fallimur: læto venit, ecce, vultu

Quem tulit Pœas, humerisque tela

Gestat, & notas populis pharetras, 1605

Herculis hæres.

ACTUS

1597. *Timida*] Iunonis me in cœ-
lūm ascendentem timentis. *Idem.*

1599. *Lassus an pondus*] Cœlum
quod humeris sustinere Atlanta Mau-
ritania regem Promethei fratrem sin-
gent, quod Astrologiam sphaeramque
invenisset. *Idem.*

Hic auctorem plusquam adloxi-
t, nec locum habere ejusmodi Hel-
lenismum posse, sunt qui putant. At si
dicamus inter eos archaismos eaque
adjectiva hoc reponendum, quæ ca-
sum quærum ellipticæ admittunt,
quid magno opere habebit incommodi?
sic enim *lassus pondus* erit, quod ad pon-
dus; vel, ob pondus. *Bonus animum*; erit
quod ad animum bonus; ut notat ad I.
Alheidōs Servius. Et *omnia pius*, quo-

modo Macrobius loquitur lib. 6. c. 8.
Saturnal. erit, per omnia pius: Et Sta-
tius Papinius: *Dii bene, quod tales stir-
pemque animosque venisti*. id est, quod
ad stirpem & animos. Propertius lib.
2. eleg. 5. *Cynthia verba levis*, id est,
quod ad verba, sive verbis levis. Helle-
nistinus hic isti *lassus pondus* par protus
ac geminus. *Ολιγοεισμοσ*, pauci
numerus, vel quod ad numerum. *Syrus*
& nomen & patriam, est, secundum
nomen & patriam: Quæ allaque hu-
jusmodi, ut Græcis sunt usitatissima,
ita apud Latinos rarius occurrunt.
Pont.

1604. *Pœas*,] Philoctetes, cui Her-
cules moriens sagittas legavit. *Earn.*

XX *NUTRIX.